

Megjelent Halász Miklós könyve

Suttogások a közelmúltból

Nehezen tudok elképzelni annál nagyobb könyvsikert, mint hogy a nyomdai munkálatok kellős közepén, körülbelül amikor minden oldal kinyomatott már, de még sem a szerző, sem a nyomdai korrektor nem látta, nem is beszélve a vágógép kezelőjéről, az összefűzés és borítóragasztás közreműködőiről, szóval, ahogy ezekből az első levonatokból a kelleténél több készül, s a „fölsőleges” lapok kézen-közön eltűnnek. S föltűnnek itt-ott a városban. Nehezen tudok elképzelni annál nagyobb könyvsikert is, mint amikor az óhatatlanul selejtes, ferdére nyomott, szakadt, vagy gyűrött lapokat a MEH-telepen sorsszám szerint összeválogatják, s az így összejött könyvet — mily tisztességes magartatás, hogy nem felárral! — áruba bocsátják.

Isten bizony, nem a köztünk levő kollektális-baráti viszony mondatta el velem az előbbi két „elképzelést” — ráadásul egyik sem kitaláció! —, Halász Miklós-nak, lapunk várospolitikai rovatvezetőjének *Suttog a város* címmel, a napokban a

menjünk mélyen ebbe az ügybe, hiszen nincs még lezárva.

— De engedje elmondani és isten bizony, egyszerűen elsorolom, ami a lelketem nyomja. Úgy érzem, koncepcióm per áldozata vagyok. Az APEH rajtam keresztül akarja bemutatni a magyar állampolgároknak, hogy miképp lehet hat iparendélyvel üzérkedni. Törvénytörő határozatok tömege ke-szítült bizonyítékként. De ki vizsgálja felül az APEH-ot, ezt mondja meg! Különben is úgy érzem, tisztán jövők ki a buliból. En még egy napot sem ültem, és remélem, nem is fogok.

— Balogh úr, ne vásároljon!

— A saját véleményemet talán elmondhatom, hiszen ön kért erre.

— Inkább arra szeretném rávenni, mesélje el az életét. Hogy került egy csodálatos ingatlanbirodalom élére, ami egyesek szerint 150 millió forintot is ér?

— Mese ez habbal, uram. En sem tudom, hogy mennyit ér a vagyonom, de a 150 millió töredékét. Csak azt tudom, hogy mennyire vettem ezt-azt. Tehetek arról, hogy az infláció miatt megfutott az értéke a teleknek és a háznak?

— Mondja, ön a jómódhoz »von Haus aus«, otthoni segítséggel jutott hozzá?

— Szüleim nem voltak szegények, de amit csak elértem, saját magamnak és a munkámnak köszönhetek.

— Mikor kerestett először pénzt?

— Tízéves koromban. Apám fuvaros volt. Delutánonként, az iskola után segítettem neki. Az utolsó fu-vart úgy vállaltuk, hogy be kellett vinni — általában a szemet — kosarakkal a megrendelőnek. Nagyon elfáradtam, de kerestem alkalmanként 100—150 forintot. Most 47 éves vagyok, de gondoljon csak arra, az ötvenes éveken belül mit ért száz forint.

— Hogyan kezdett hozzá az első vállalkozásához?

— Apám, mint fuvaros belépett az állami céghez, én pedig 14 éves fejjel a saját lovas kocskint hajtottam. A szegedi rendező-pályaúdvárra jártunk, jól kerestem, és gyűjteni kezdtem a pénzt.

— Ön gyűjtőgató típus?

— Szó sincs róla, azért spóroltam, hogy kicséréljem a lovas kocskint jobbra, az üzletmenetet javítsam. Mondtam, hogy nem voltunk szegények, nagyapám nem rendelkezett sok földdel, de az aranykóróna-értéke miatt kuláknak minősítették. Rajta volt a listán, félt is a kitelepítéstől.

— Majd' elfelejtkeztem arról, hogy amikor már vállalkozik, a Magyar Nemzetbe írt válaszkikkel kvittek vagyunk javaslom, ne

szegedi Novum Kft. gondozásában elkészült riportkönyvével kapcsolatban. Mert-hogy arról szól két történetem, a *Kit segit a varázsgömb?* alcímű „szenzációgyűjteményről” — bár a fülszöveg e kitételét szerencsésnek éppen nem mondanám. Nem a közelmúlt szenzációinak újjáélesztése miatt vette kollégánk a tollát — ezt a kötet olvasói nyilván észreveszik majd. S ha valakiben mégis az az érzés támadna, hogy „de mit szólnak mindehhez a beszélgetőpartnerek?” — sietve megnyugtathatom az aggodalmaskodókat: a közléshez minden érintett riportálany a beleegyezését adta. Talán mert átértézték: e könyv hozzájárul majd ahhoz, hogy ne suttogjon a város...

A kötet már kapható. Kint, a szegedi utcán: a Dugonics téren, az Anna-kútnál, a Diófa vendéglőnél és a Csillag téren. Mi most az *Emigrált a lincshangulat elől* című fejezetből közlünk egy kis előleget. Halász Miklós beszélgetőpartnere Balogh Ferenc.

P. K.

— Általában közepeseket. Mert nem sok időm maradt a biflázásra, hiszen delutánonként üzleteltem. Édesanyám könyörgésére az általános iskola után szűcsipari tanulónak mentem. Kitűnő bizonyítvánnyal szereztem meg a szakmát. A Pannónia Szőrmegyer szegedi üzemében helyezkedtem el.

— Inséges esztendők lehetnek azok önre nézve, hiszen a jó pénzhez már tízéves fejjel hozzászokott.

— Ne gondolja. A hatvanas évek elején a gyárban havi háromezer forintot kerestem. Rendkívül anyagigényes a szűcsmunka, és ha megtakarítottam a szőrmét, jól premizáltak. A kiugró teljesítmény miatt magas lett a fizetésem, és irigyelni kezdte ezt a főművezetőm. Húszévesen többet kaptam, mint ő. Hamar kivívtam az ellenszenvét. Csökkentette a prémiumot. Így megköszöntem, hogy a gyárban dolgozhattam — és felmondtam. Huszonnégy évesen léptem ki a szocialista ipar kapuján. Akkor még nem tudtam, hogy örökre.

— Volt bátorsága akkor a biztonságot jelentő gyárat otthagyni?

— Az igazságtalanság bántott, és ezért még azt is vállaltam, hogy sokkal kisebb pénzért szervezőként helyezkedek el a MEH-nél.

— Gondolom, a kevés pénz csak pillanatnyi epizód lehetett az életében.

— Hasznát vettem a szűcsszakmának, megláttam a nagy lehetőséget: A MEH profiljához tartozott a nyersbőr- és tollfelvásárlás.

— Mit fedezett fel?

— Főnököm rendes volt, hagyott dolgozni. Feltáruztam előttem az alapanyag-beszerzés forrásait. Nem a pénz lebegett a szemem előtt első-sorban, hanem az a cél, hogy milyen lesz a szép végtermék. Szűcs vagyok, ezt mondtam már. Könnyű volt megtalálni a nyersbőrt, hiszen a gazdák, téveszek, vágóhidak azt többnyire kidobták. Nem volt idejük a bőrral foglalkozni.

— Végül is egy új üzlet-ágot alapított, vagy nem?

— Nem tagadom, óriási fantáziát láttam a nyersbőr begyűjtésében. Ejjel-nappal utaztam, autóban aludtam, vödörből mosdottam, papircsakból ebédeltem, de megérté dolgozni...

— Elhunyt Ábrahám Ambrus Ábrahám Ambrus, az MTA rendes tagja, nyugalmazott egyetemi tanár, az idegrendszer szerkezetének világhírű kutatója életének 96. évében elhunyt. A neves tudós és egyetemi oktató évtizedeken át sok kiváló biológus tanítómestere

Kiállítási napló

Fények II.

Görögországi élmények-ként konferálták be Szűcs Árpád Bartók-beli kamara-tárlatát. Meglehet, hogy a fátyolosan fénylő, belülről, világító, mély lélekvilánásoknak ezek az ütiélmények voltak indító impulzusai. De hát aki nem járt a görög kultúra színterein, azoknak is üzeneteket hoz a mediterrán táj szőrt fényeiről, a tenger végtelenbe kiserő hullámairól, a fehér-szikrázó falakról, a ki tudja hová vezető lépcsősorokról, a hegycsústatikus hullámvonalairól, az oszlop-rendek emberi tartásáról. Fények, kékek, hullámok, lépcsők...

Azt is hihetnénk, Szűcs Árpád pointillistákon nevelkedett, fényektől átitatott művészete a hatvanas évek végétől állandósult. Ha 1972-es önálló tárlata kapcsán írott vallomását idézem, s indíttatásában és alapvető tartalmában valóban közel járhatunk az igazsághoz: „Sosem törekedtem valamilyen divatos stílus-irányzat követésére, de arra sem, hogy valami újat találjak ki. Ha a lélek belső rendje, vagy rend-vágyása a

kubizmus klasszicizáló formáival fordul; ha a szív dallamai a szecesszió érzelmindáin kigyózza szemének önmagukra; ha az analízis elme mindent befogadni és mindent megmutatni akarása a több nézőpontos ábrázolásban reméli föllelni az új szintézis lehetőségét, nem kell aggódni amiatt, hogy ilyeneket már mások is csináltak.” Csakhogy mindezen igazságok mellett is állíthatjuk: ilyeneket még nem készítették! Hasonlókat, azonos tőről fakadókat talán. De ezek a festmények olyannyira kötődnek Szűcs Árpád letisztult személyiségéhez, etikai fegyelméhez, mély emberségéhez, rezzenéstelen tartásához, szellemi és filozófiai felkészültségéhez, hogy megkérdőjelezhetetlenül egyedi.

A mostani kamatakiállítás festményei talán még az eddigieknél is légiessébbek. Ehhez nyilván hozzásegítették a mediterrán élmények, de nem fordítottak el személyiségének gyémánttengelyét. A felfelé vezető lépcsőket, a mindenséget tartó oszlopokat, az árnyékokat

halálra ítélő szőrt fényeket, a sejtelmességükben is biztos hegyvonulatokat, az örökmozgó-illékony tengerhullámokat, a mindent magába olvasztó és mindennek nevet adó napot úgy tudta személyiségén átszűrni, újrafogalmazni, hogy egy magasrendű szintézist teremtetett. Mindehhez régen kimunkálta festőkésének ütemes nyomvonal-felületét, a pontokból szerveződő faktúra vibrálását, színeinek a lélek hullámszáit kifejező megválasztását. De a kék szín, a tisztaság, a remény és a béke színe mindig is ott volt, korábban is a komorabb barnák között és ott van most is a fényben fürdő fehérek mellett. Akkor is mélyen humánusak lennének ezek a művek, ha nem jelenne meg a kompozíciókon az ember. De tühegyes, éppen csak jelzésszerűen (felkiáltójelként) megjelenő alakjai felfedezik a környező világot, a legnehezebb próbák idején is hisznek. Várnak a fényre, szépségre, örömré. Hogy ezt közvetíti nekünk Szűcs Árpád, segítségünkre van.

Tandi Lajos

Új film

Négybalkezes

Színes, szinkronizált francia film. Írta és rendezte: Francis Veber. Fényképezte: Luciano Tovoli. Zene: Vladimir Cosma. Főbb szereplők: Gerard Depardieu, Pierre Richard, Anais Bret, Jean Carmet.

A nyugat-európai ember-ről sem ártana már egy jóféle analízis. Valamilyen alapos elemzés a francia, nyugatnémet, svájci, holland vagy éppen olasz vagy angol filmnézőről, színházlátogatóról, olvasóról. Gyánitom: ilyen vizsgálódásra annál is inkább nagy szükség lenne, mert a nyugati kultúraélvező figurája alighanem lényegesen könnyebben tipizálható, mint a közép-európai. Hiszen mondjuk a nyugati filmtípusok, melyek — egyelőre (de nem sokáig) a James Bond-filmek kivételével — elérték bennünket, kitűnően példázák, vagyis tükrözik ennek az emberfajtának számos jellemvonását. Úgy is fogalmazhatunk: a kínálatból közvetlenül lehet visszakövetkeztetni a keresletre — és Nyugaton mindenkinél jobban tudják, miért pontosan éppen az és éppen úgy kell, ahogyan kell. És abban biztos vagyok: a Négybalkezes-féle sikerdarabok csak akkor érthetők meg igazán, ha megpróbálunk belehelyezkedni a nyugati ember karakterébe, lelki berendezkedésébe, habitusába, egész univerzumába.

Vajon mitől lett akkora siker hosszú évekkel ezelőtt a bravúrosan randa Pierre Richard, úgy is mint Magas szőke férfi, felemás cipőben? Es most, a „pokoli triónak” nevezett hármas — Francis Veber rendezővel Pierre Richard, valamint a számos komoly filmből, például Truffaut az utolsó metrójából is ismert Gerard Depardieu — legújabb opusza, a Balfácán és a Balekok után a Négybalkezes? A me-

chanizmus teljesen hasonló. (A különbség legfeljebb csak annyi: most a cimmagyarítás lényegesen jobb az eredetinel — úgy Szőkevények a film címe.)

A szerencsétlen balek, vagyis Richard, ki most is Pignon névre hallgat, ezúttal szívhezszólóbb, mint valaha — olyan szívfacsaróan balfácán, hogy az már szinte tömény fizikai fájdalom. Depardieu-Lucas meg, a zordon lelkű nehéz fiú, keményebb és profibb, mint bármikor. És persze vala a balfácán kisleánya, aki körül most minden forog: a jó öreg Dickens is foroghat a sirjában, de úgy, hogy bele-remeg az egész La Manche-csatorna. Lucas, a zordon lelkű, vadállatias külseje minimum a Spéter Erzsébetével felérő érző szívet takar, a balfék Pignon meg olyannyira apa, hogy ennél atyaiabb nemző még a Bibliában sincs. Ha mindezt összeadjuk, máris kész a si-

ker titka, de ami még fontosabb — talán a nyugati filmnéző mineműségéről is kapunk néhány közvetlen, sokatmondó adalékot. Jól jelzi ezt például a neves francia lapnak, a Le Nouvel Observateur-nak a filmről szóló kritikájából egy mondat is, arról, miben rejlik szerintük a pokoli trió közös titka. „Nos, nem félnek hatalmas érzelmi tartalékaikból meríteni.” Ja, az kérem egészen más. Ha a tömény szentimentalizmust így nevezik, ha az egészen garázda melodráma az egyebeként gyakran kitűnő humorral egybezagyváltatik, ha ekképpen teljes a stílus-keveredés és igen zavaró a színészi játék szintje és a forgatókönyv rutinszerűsége között tátongó szakadék — akkor nyilván egészen érthető már a nyugati filmnéző is. Gyermeiki lelkével, komfortos tájékozatlanságával és idült érzélgősségével egyetemben. Domonkos László

Ügyfélszolgálat

Naponta mintegy fél-százan — a korábbinál háromszor többen — keresik fel új helyén a Szociális és Egészségügyi Minisztérium ügyfélszolgálati irodáját. A minisztérium épületében, az Akadémia utca 7 szám alatt otthont kapott tanácsadó-szolgálat majd két hónapos működése alatt leginkább a csökkent munkaképességeknek, a nyugdíjasoknak, a hajléktal-noknak nyújtott tanácsot.

Eddig mintegy kétezer-sen keresték fel személyesen vagy levélben az irodát. A hozzájuk fordulóknak gyakran tájékoztatókat: nem ismerik a jogszabályokat, azokat a jogosultságokat, amelyek megilletik őket. Az irodában dolgozó öttagú csoport, amelynek tagjai egészségügyi, jogi, tanári diplomával rendelkeznek, nem csupán az adott esetre vonatkozó paragrafusot ismerteti, hanem megadja például a szociális foglalkoztató címét, vagy a munkaközvetítők nevének jegyzékét. Tájékoztatókat a hajléktalant arról, hol kaphat menedéket, és segítenek a nyugdíjasnak, miként és hol tud mun-

kát találni, hogy kiegészítse jövedelmét. A betegek és hozzátartozók lakáskérelemmel, szociális segélykérelmekkel, soron kívüli gépkocsi-kiutalási kérelemmel, nyugdíj-emelési kérésekkel fordulnak hozzájuk, és gyakran adnak tanácsot leszázalékolási problémákban is.

Az iroda szoros kapcsolatot tart fenn a megyei tanácsokkal, az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatósággal, a Nyugdíj-folyósító Igazgatósággal. Ugyancsak együttműködik az úgynevezett segítő há-lózatokkal, mint például a családsegítő szolgálattal, a fővárosi cigánygondozóval. Az említett témákkal kapcsolatos tájékoztatás mellett pszichológiai tanácsokkal, valamint kisebb, helyben elvégezhető egészségügyi szolgáltatással (például vérnyo-másmérés) állnak a lakosság rendelkezésére. Az iroda hétfőn, szerdán, pénteken 10—13 óra, kedden és csütörtökön 13—15 óra között kereshető fel. Hívható a 118-016 és a 313-564-es telefonszámon. Levélcíme: 1361 Budapest, Pf.: 1. (MTI)

Elhunyt Ábrahám Ambrus

Ábrahám Ambrus, az MTA rendes tagja, nyugalmazott egyetemi tanár, az idegrendszer szerkezetének világhírű kutatója életének 96. évében elhunyt. A neves tudós és egyetemi oktató évtizedeken át sok kiváló biológus tanítómestere

és vezetője, számos nemzetközi tudományos társaság és folyóirat szerkesztőbizottságának tagja volt. Témétéről később intézkednek. Magyar Tudományos Akadémia, József Attila Tudományegyetem